

PRETEKLOST V ROKAH PRIHODNOSTI

70 LET CENTRA ZA KONSERVIRANJE
IN RESTAVRIRANJE

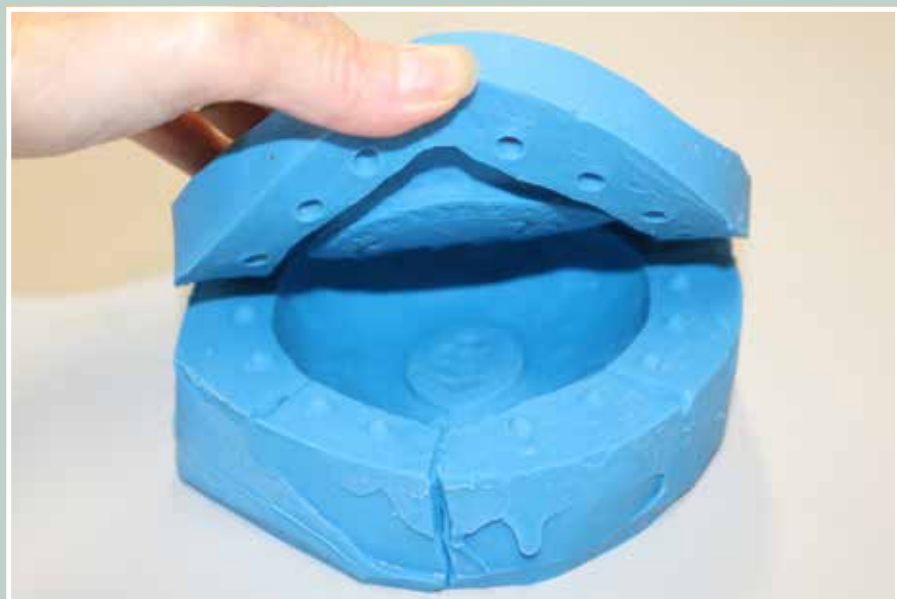
Arhiva Republike Slovenije

IZDELAVA FAKSIMILA LISTINE IN REPLIKE PEČATA S 3D-TEHNOLOGIJO: USTANOVNA LISTINA CISTERCIJANSKEGA SAMOSTANA KOSTANJEVICA, 1249

3D-kopije pečata

Silikonski kalupi za obojestranski pečat

Mateja Kotar

Signatura: SI AS 1063, Zbirka listin, št. 7

Naslov: Ustanovna listina cistercijanskega samostana Kostanjevica na Krki, 1249

V okviru projekta e-ARH.si: ESS 2016–2021 smo izdelali faksimile listine z repliko pečata ustanovne listine cistercijanskega samostana Kostanjevica iz leta 1249. Namenjena sta predvsem slepim in slabovidnim obiskovalcem, saj ju lahko otipavajo brez bojazni, da bi poškodovali izvirno arhivsko gradivo.

V projektu so iz Arhiva Republike Slovenije sodelovali: dr. Tatjana Hajtnik, vodja projekta e-ARH.si; pristojni arhivist dr. Jure Volčjak; Mojca Kosi kot koordinatorka; Antun Smerdel, ki je skrbel za preverjanje rešitev z vidika slepe osebe; in dr. Jedert Vodopivec Tomažič, ki je skrbela za koordinacijo pri izbiri materialov in sodelujočih pri izdelavi faksimila in replike.

Pri tehnični izvedbi rekonstrukcije replike pečata smo v CKR sodelovali s številnimi zunanjimi sodelavci. Dr. Luka Čerče z Univerze v Ljubljani, Fakulteta za strojništvo, je izdelal 3D-posnetke in 3D-kopije originalnega pečata. Izdelava 3D-posnetka pečata je zahteven postopek, saj mora biti izveden strokovno in varno za originalni pečat. Za izdelavo 3D-kopije pečata smo se odločili, ker je originalni pečat iz krhkega in lomljivega voska, zato silikonskih kalupov ni bilo mogoče izdelati neposredno na njem.

Mag. Miran Pflaum iz Narodnega muzeja Slovenije je izdelal silikonske kalupe iz 3D-kopije. Pri svojem delu muzejske kopistike se večinoma srečuje z arheološkim gradivom, predvsem s keramiko in kamnom, zato mu je bila izdelava silikonskih kalupov za vlivanje pečatov iz voska dodaten izziv. Naredil je tri različne kalupe.

Pergament za faksimile listine je izdelal Marjan Petač, s. p., iz Goričan, ki se ukvarja z izdelavo pergamenta ter dveh vrst srednjeveškega usnja, galunskega in taninskega, za potrebe konserviranja-restavriranja pisne kulturne dediščine. Loredana Zega, samostojna kaligrafinja in umetnica, je prepisala vsebine listine. Ročni prepis besedila zapisa na pergament je izvedla strokovno, brez napak, saj so napake na pergamentu težko izbrisljive.

Mateja Kotar iz Arhiva Republike Slovenije je izdelala replike pečata. Pri kopiji obojestranskega pečata so bili uporabljeni razpoložljivi materiali – vosek, parafin in pigmenti, saj sestave originalnega pečata ne poznamo v celoti. Pri odlivanju smo bili posebej pozorni na umestitev vrvice, uhajanje voska ob odprtini in drobne zračne mehurčke. S pomočjo 3D-tehnologije smo izdelali repliko pečata, ki zvesto sledi obliki izvirnika, saj danes pečata ne znamo izdelati po enakem postopku, kot je bil izdelan original.

Mag. Blanka Avguštin Florjanovič in Darja Harauer iz Arhiva Republike Slovenije sta oblikovali faksimile pergamentne listine po originalu in izdelali zaščitno škatlo. Stanka Grkman, dr. Jedert Vodopivec Tomažič in Mateja Kotar so izbrale sukanec ter pripravile pečatne vrvice.

Faksimile listine in replika pečata sta nastala s timskim delom strokovnjakov različnih področij: informatikov, arhivistov, tehnikov in konservatorjev-restavratorjev. Originalno listino s pečatom in faksimile si je mogoče ogledati v Arhivu Republike Slovenije.

CREATING A FACSIMILE AND A REPLICA OF THE SEAL USING 3D TECHNOLOGY: THE FOUNDING CHARTER OF THE CISTERCIAN MONASTERY IN KOSTANJEVICA, 1249

One of the achievements of the e-ARH.si: ESS 2016-2021 project is the creation of a facsimile of the Founding Charter of the Cistercian Monastery in Kostanjevica, 1249, together with a replica of its seal. Intended primarily for the visitors who are blind or visually impaired, the facsimile of the charter and its seal provide an opportunity for them to explore the document through touch without the risk of damaging the original archival material.

The creation of the replica is the result of a collaborative effort by experts from various fields, including IT specialists, archivists, technicians and conservators.

Poleg originalnega pečata so izbrane niti, iz katerih smo izdelali vrvico za pritrditev replike pečata na faksimile listine.

Levo: silikonski kalup z vstavljeno vrvico, s katero je pečat pritrjen na listino. Desno: vosek, vlit v silikonski kalup.

Vlivanje voska v silikonski kalup

Delno ohlajen in še vroče odlit del položimo skupaj.

Originalna listina in kopija listine s pečatom v zaščitni škatli

Originalna listina in kopija listine s pečatom